

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kerülnek a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
Irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KOZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Ismét temet a magyar!

Gonosz kezek átkos rombolása ismét gyászba borította Magyarországot. Gyilkoló merénylet áldozatai lettek Ferenc Ferdinánd trónörökös és felesége. Magyarország leendő koronás királya és hozzá édes érzéssel ragaszkodó neje omlottak össze Sarajevóban és velük együtt ismét összetört magyar hazánk egy reménye.

A Habsburg-ház hatalmas törzsének ismét letört egy erőteljes, lombos ága. Ferenc Ferdinánd egy egész ember volt, sok tudással, nemes szível megáldva. Uralkodásra született, mert volt benne akarat, egyenesség, erő és komolyság. Minden ízében a haladás embere, elhatározásában szilárd és szívére hallgatva kész lemondani a koronáról is. Eszményi, boldogságos családi életet élt s boldog volt övéi körében, kiket utjaira is magával vitt.

És egy pár perc alatt ledőlt a hatalmas tölggy a reá fonódó repkénnyel együtt. Két nemes emberéletet oltottak ki a gyilkos golyók, melyek biztosan találtak. És ezek a golyók nemcsak két nagy lelket pusztítottak el, hanem a magyar nemzet szívét is megsebeztek. Könnyeket hullatva nézi a kettős ravatalt, melyen elhervadva fekszik sok szép nemzeti reményünk.

Midőn a görögök Periklészt temették, a monda szerint megdőrdültek az egek, villámok cikkzáltak az űrben s Hellasz istenei leszállottak az Olympuszról, hogy elsirják könnyeiket annak porhüvelyé felett, aki esztét és szívét nemzete és hazája boldogságára szentelte.

A mítosz kora lejárt, de a kegyelet örökmécsé még mindig ég azok lelkében, akik éreznek és szeretnek. Az istenek is eltűntek az Olympuszról, de megmaradt az egy örök Isten, aki mérhetlen veszteségünk megsiratására könnyeket ad.

Mert illik sirnunk, könnyeznünk, mert két nemes életet oltott ki a gyilkos kéz... És ezek

a fenevadak nem a zsarnokokat gyilkolják, mint a tirannusi időkben, hanem a legjobb fejedelmeket, a legnemesebb lelkeket. Nem a Nérók és Dioklécianok ellen támadnak, hanem a rend és béke apostolai ellen. Hadat üzennek a fennálló, az évezredek kinos és emésztő munkája által felépített civilizációnak, sőt az egész emberiségnek, kíméletlenül, orozva gyilkolva meg azokat, akik az ő örült rendszerükbe be nem illenek.

Es a tülhajlott humanizmus élni hagyja a legtöbb esetben ezeket a merénylő gazokat, kik egész nemzeteket tesznek árvákká. Vasvessző hejyett kímélettel kezelik őket, ahelyett, hogy erőszakosan kivágnák az anarkiát, ezt a nemzetközi rákbetegséget, mely rombol és pusztít a politikai életben, a társadalomban és az erkölcsi világban.

A társadalmi rend felforgatói nem érdemelnek kíméletet, ki kell vágni a társadalom testéből a fertőző anyagot, mert ennek elpusztítása megakadályozza az elnök megtévedését. Kiirtását nemcsak egyes államok jóléte kívánja, hanem az egész emberiség összérdeke.

A fenséges pár ravatalnál előttünk áll a mi jóságos öreg királyunk mélységes gyászával. Egyik csapás a másik után éri. Egyetlen fia tragikus körülmények között halt meg. Családi fészket feldulta a vihar, s öreg napjaira gyászt hozott újra végzete, és az életében kapot sebeket újra felszaggatja egy kemény ütés.

Az irgalmas Isten vigasztalja meg kegyelmével az agg uralkodót és nemzetének hűséges szeretete legyen mellette fájdalom áráiban.

Az elhunytak álma pedig legyen csöndes és az emlékezet virasszon örök álmuk felett...

Konez Ákos.

A trónörökös pár halála.

Debreczen sz. kir. város tanácsa június hó 29-én tartott ülésében Domahidy Elemér főispán kegyeletes szavakban emlékezett meg a trónörökös pár haláláról, majd Kovács József polgármester felolvasta a belügyminiszter táviratát, mely így hangzik:

Ő Császári és Királyi Fensége Ferenc Ferdinánd főherceg ur és fenséges hitvese, Hohenberg Zsófia hercegnő június 28-án, a déli órákban, Szarajevóban bűnös merénylet áldozatául estek, erről a megrendítő országos gyászestéről e város közönségét a legmélyebb megilletődéssel értesitem.

A tanács a távirat nyomán a következő egyhangu határozatot hozta:

Határozat.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa ezen mindenkit mélyen megrendítő gyászestéről szóló értesítést az igaz fájdalom ijesztő érzésétől meghatva veszi tudomásul.

Amidőn ezen nagy szerencsétlenség és súlyos csapás felett, — mely Ferenc Ferdinánd főherceg ur és fenséges hitvese, Hohenberg Zsófia hercegnő ő fenségeik váratlanul történt hirtelen elhunytá folytán koronás királyunkat, az egész uralkodóházat és hazánkat egyaránt sújtja, — mely fájdalomnak és őszinte részvétnék jegyzőkönyvében kifejezést ad: a felolvasott táviratot azzal terjeszti be a folyó évi június hó 30-ára összehívott törvényhatósági bizottsági közgyűléshez, miszerint mondassék ki, hogy Debreczen szabad királyi város közönsége, osztotva a hazát és királyunkat ért gyászban, ezen mindenkit egyaránt megható és le-sújtó gyászest fölötti igaz fájdalmát és őszinte részvétét jegyzőkönyvébe iktatja és felkéri a m. kir. miniszterelnök urat, hogy ezen értelemben szerkesztett feliratunkat a trón számolya elé juttatni méltóztatssék.

Egyben javasolja, miszerint hatalmaztassék fel a városi tanács, hogy a végtség-tétel napján a városban a gyász mérvének megfelelő intézkedéseket tegyehesse.

Miről a törvényhatósági bizottsági közgyűlést értesíti.

A határozatot Vass Károly dr. jegyző azonnal jegyzőkönyvbe vette, hogy a holnapi közgyűlés már tárgyalhassa.

A polgármester a lakossághoz.

Ugyanennek a sürgönynek alapján Kovács József polgármester a város közönségéhez a következő határozathoz foglalt kérést intézte:

Határozat.

Ezen értesítés folytán önként érhetőnek tartom, hogy városunk közönsége az országos gyászban a megdöbbenés fájdalmas érzetével részt vesz s míg ennek kifejezése felett illő módon intézkednek, az egyházi, közigazgatási hatóságokat, intézeteket a gyászestéről ezen-
nel értesitem s hogy a nagyközönség is értesítve legyen, az egyházi hatóságokat arra kérem, hogy a harangok azonnali meghúztatásával erről a közönséget értesítsék s ezzel, valamint a gyászlobogóknak az egyházi épületekre, templomokra, tornyokra kitűzésével országos gyászunknak kifejezést adjanak.

Egyben kérem a város lakosságát, hogy az országos részvét külső kifejezése céljából házaira gyászlobogót tűzzön ki s a temetési szertartás befejezéséig mindennemű zajos mulatságtól tartózkodni sziveskedjék.

Miről az érintett hatóságok, intézetek s a város közönsége a lehető legszélesebb körben értesítendőek.

Debreczen, 1914. évi június hó 29-én.

Kovács József,
polgármester.

A rendőrfőkapitány fölhívása.

Intézkedéseket tett a gyászest miatt Jenei Miklós rendőrfőkapitány helyettes a zenélésre vonatkozóan a következő körrendeletben, amelyet az összes debreczeni vendéglősökkel, kávéosokkal közöltek:

Az államot és a királyságot ő fensége a trónörökös és neje erőszakos halálával ért rettenetes csapás következtében, miként a székesfővárosi m. kir. államrendőrség, a debreczeni rendőrfőkapitányság is elrendeli, hogy további intézkedésig az összes kávéházakban, vendéglőkben, kocsimákban, bálókban, mozikban, orfeumokban, dalszarnokokban minden néven nevezhető zenélés szüneteljen. Utasítja és jogkövetkezmények terhe alatt fölhívja ezeknek tulajdonosait, hogy ezen tilalom ellen vétők nemcsak a nagy hallottak emléke iránti kegyeletet sértik meg, de szigorú büntetéssel is sújtatnak.

A rendőrfőkapitányság központi ügyelete

Jeney, s. k.,
r. főkapitány helyettes.

A főkapitánynak ez a tilalma kedd este hét óráig tart, ez időtől kezdve azután a diszkrét, zajos láрма nélküli zenét s az üzletek rendes forgalmában rendes keretek közt a zenét engedélyezi.

A debreczeni hitfelekezetek részvéte.

A gyász és fájdalom általános hangulatát tükrözi vissza Debreczen. A hatóságok részvétélvel egyidőben nyilatkozott meg a debreczeni hitfelekezetek részvéte is.

Baltazár Dezső püspök.

Baltazár Dezső református püspök ma a következő körlevelet bocsátotta ki:

A tiszántuli református egyházkerület püspökétől.

4060/1914. szám.

Körlevél

valamennyi kebelbeli egyházi és iskolai hatóságokhoz.

Mély szomorúsággal és megdöbbenéssel adom tudtul ezuton is, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és neje *Hohenberg Zsófia* főhercegnő királyi fenségeik gyilkos merényletnek estek áldozatul. A felséges királyi ház és nemzet közös gyászából a református egyházat is szomoru rész illeti. Ennek kifejezésre juttatása végett a kebelbeli egyházi és iskolai hatóságokat a következőkre kérem:

1. méltóztassanak ugy a tornyokra, mint az iskolákra gyászlobogót tűzni;

2. méltóztassanak a temetés elvégződéséig mindennap déli tízenkét órakor az összes harangokat fél óra hosszáig huzatni;

3. méltóztassanak a temetés napján és órájában templomi imás gyászistentiszteletet tartani, melyre a hatóságok és testületek meghivandók.

A mindenható Isten veletek oltalmába hazánkat minden veszedelem ellen.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1914. június 29.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A görög katolikus egyház.

Miklóssy István, a hajdudorogi görög kath. egyházmegye püspöke is megrendülve vette hírt a tragédiának. A püspök *rekviémet* fog tartani a debreceni görög katolikus templomban az elhunytak lelki üdvéért s egyházmegyéjéhez körlevelet bocsát holnap k a gyász megülésére.

Miklóssy püspök e körlevélben elparentálja *Ferenc Ferdinánd* trónörökösét és *Hohenberg*

Zsófia hercegnőt s kéri a papságot, hogy imáiban emlékezzék meg a fenséges párról.

Miklóssy püspök ezután a következőket rendel el:

A temetés napjáig minden nap délben minden templomban fél óra hosszat harangozzanak.

Az egyházak és iskolák épületeire tűzzék ki a gyászlobogót.

A temetés napján minden templomban gyászmisét végezzenek s reggel, délben, este fél óra hosszat huzzák meg a harangokat.

Az izr. hitközség.

Ma délben 12 órakor az izraelita hitközség előljárósága *Rosinger* Lajos elnöklele alatt ülést tartott.

Az előljáróság kimondta, hogy megdöbbenésnek és fájdalomnak kifejezését a királyhoz juttatja. Az előljáróság a következő táviratot küldte a kabinetirodának:

Kabinetiroda

Wien.

A fenséges trónörökös pár tragikus halálával az uralkodóházat és a hazát ért nagy veszteség felett mélyeséges fájdalmát és hódolatteljes részvétét fejezi ki a debreczeni *status-quo izraelita hitközség*.

A római katolikus egyház.

A debreczeni római katolikus plébánia holnap fogja megtenni a részletes intézkedéseket. *Gróf* Ferenc prepost-plébános a temetés napján rekviémet fog tartani a római katolikus templomban.

A debreczeni egyetem ügye.

Irta: Zsigmond Sándor.

(Folytatás.)

Döntő lépések.

A 1910. évben 217. szám alatt hozott törvényhatósági bizottsági közgyűlési határozatot, melynek tartalmát fentebb minden pontjában ismertettük, m. kir. belügyminiszter ur méltányló elismeréssel fogadta, kormányhatóságilag jóváhagyta. De kijelentette egyben, hogy ez az elismerés, ez a jóváhagyás a kormányt semmire sem kötelezi. Kedves tudomásul veszi, de abból nem vonható le az a következtetés, hogy a harmadik egyetem fel lesz és Debreczenben lesz felállítva.

Közben azonban két, az egyetem állítás kérdésében kedvező esemény történt.

Egyik az, hogy gróf Tisza István, egyházkerületi közgyűlés alkalmából Debreczenben időzvéen, módját ejtette annak, hogy aposztrofálja s kiemelje azoknak az egyházkerületi és törvényhatósági tényezőknél lelkes munkásságát, kik a debreczeni egyetemért fáradságot nem ismerve ténykedtek. Gróf Tisza ezelőtt nem nyilatkozott, sem mint a tiszántuli egyházkerület vezető férfia, sem mint politikus. Ezzel a kijelentésével azonban már állást foglalt, melyből várható volt, hogy befolyását úgy az államnál, mint az egyházkerületi közgyűlésen — ha ugyan itt szükség lett volna rá — az egyetem létesítése mellett fogja felhasználni.

A másik incidens ezután nem sokáig várattot magára.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatási miniszter ur 1911 február 14-én levelet intéz Kovács József polgármesterhez, melyben tudatja, hogy az egyetem érdekében február 25-én saját elnöklete alatt bizalmas értekezletet tart, arra polgármester urat meghívja.

Az értekezlet február 25-én tényleg megtartott. Résztvettek azon az elnöklő miniszteren kívül: Gróf Tisza István, dr. Láng Lajos, dr. Balogh Jenő államtitkár, dr. Tóth Lajos min. tanácsos, Mandelló György min. tanácsos, dr. Erőss Lajos és gróf Degenfeld József egyházkerületi elnök, Domahidy Elemér főispán, Kovács József polgármester, Bakonyi Samu orsz. képviselő, dr. Kenézy Gyula, Dicsőfi József debreczeni lelkész, Unger Gusztáv táblai tanács elnök, dr. Lóky Béla, Kovács Gyula hajdu vm. alispán.

Az értekezlet egy óra hosszat tartott. A tárgyalást gyorsító jegyzete.

A bizalmi tanácskozásról már azzal a benyomással távoztak a résztvevők, hogy a harmadik egyetem helye felől rövid időn belül döntés történik s az eredmény Debreczenre kedvező leendő.

Az elhatározó lépések nem is soká várattak magukra.

Május 14-én már személyesen jelenik meg helyszíni szemlére dr. Balogh Jenő államtitkár nagyböb társaságban.

Megtekintik a főiskolát, könyvtárát, szertárait, a bábaképezdét, melynek kifogástalan tisztasága, mintaszerű berendezése felett megelégedésüket fejezik ki. — Megtekintik a telkeket a bábaképző körül, de ez nem nyeri meg tetszésüket. Kimennek a nagyerdőre. Utközben megnézik a városi kórházat. A nagyerdőn, az erdei sétánytól balra, a népszanatórium helyén belül elterülő mintegy 80 hold ákácós erdőt találják legmegfelelőbbnek, olyan területnek, hol példányzerű, párájt egész Európában ritkító elhelyezéssel lehet az egyetemet megépíteni.

A központi egyetem és aula kérdésében azonban véglegesen nem döntöttek. Kinézték ugyan helyéül a Péterfia-utca 1. sz. telkétől az Egyháztér 9., 10., 11. és Vár-utca 11. és Nyomatató-utca 2. sz. telket. De a törvényhatósági bizottság — mint látni fogjuk — olcsóbb megoldást vélt erre találni.

A helyszíni szemle megejtése után, 55,157 — 1911. sz. leirat, vallás- és közoktatási miniszter ur felhívja a város törvényhatóságát, hogy az egyetem részére 217—1910. bkgy. számú határozatával tett ajánlatból kapcsolja ki:

1-ör: a kózkórház, a járványkórház, a népszanatórium ügyét;

2-or: saját költségére ajánlja a város csatornázásnak, a víz, gáz és villanyvilágítás vezetékének a telepig vezetését s hatáskörében intézkedjék a villamos vasutnak odaig kiépítéséről.

A tiszántuli egyházkerületet keresse meg avégett, hogy a kilátásba helyezett 100, illetőleg 115 ezer korona évi hozzájárulást jogérvényesen ajánlja fel, kimutatván, hogy mennyi abból a régibb alapok által, vagy városi segélyből fedezett összeg? A theologiai kar elhelyezésére szánt épületet mutassa ki, gyűjteményeinek (könyvtár, természetrajzi, természettani, néprajzi stb.) használati jogát biztosítsa.

A református egyházat szőlítsa fel, hogy egy tanszékre tett 100,000 koronás alapítványát 160 ezer koronára emelje fel.

Vége a központi egyetem céljára kinézett Péterfia—Nyomatató-utca közötti telkek megszerzését a város biztosítsa.

A szerződésszerű megállapodások majd csak a törvényhozás hozzájárulása után fognak értékelni.

A városi tanács a miniszteri leiratot egyidejűleg megküldte a tiszántuli egyházkerületnek, a debreczeni református egyház presbiteriumának. A maga hatáskörében kiadta első sorban az egyetemi bizottságnak, majd ennek 1911 június 3-án felvett jegyzőkönyvével együtt áttette a város jog- és pénzügyi bizottságához a szabályrendelet szerű véleményes javaslat megtétele végett.

A városi tanács teljes ülésében tárgyalta az egyetemi bizottság és a jog- s pénzügyi bizottság véleményét s ezekkel egyezően terjesztette be határozati javaslatát a törvényhatósági bizottsági közgyűléshez, mely azt 1911 jun. 9-ik napján tartott rendkívüli közgyűlésében egyhangú lelkesedéssel elfogadta a következőkben:

Ad Debreczen város az egyetem céljaira: 1-ör: öt millió (azaz 5,000,000) koronát oly módon, hogy ez összegben a városi üzemek által szolgáltatható építési anyag is benne foglaltatik; 2-or: mindaddig, míg az egyetem céljára szolgáló, tulajdon vagy használati joggal átéljára

a nagyerdőn az egyetemi épületek elhelyezésére azon nyolcvan (80) katasztrális hold föld területét, melyet a f. évi május 14-én helyszíni szemlélt tartó bizottság alkalmasnak megjelölt;

3-or: kikapcsolja előbb (1910. évi 278. sz. hat.) tett ajánlatából a közkórház, járvány kórház és népszanatórium ügyét. A közkórház beteg anyagát, amennyiben arra a tanítás céljából szükség van, az egyetem rendelkezésére bocsátja. Az átbocsátás módozata később lesz szabályozandó;

4-er: saját költségén gondoskodik az egyetemi telep csatornázásáról, a vízvezetékűk, a villam- és gázvilágításnak a telepre vezetéséről és saját hatáskörében gondoskodik a villamos vasutnak a telepig meghosszabbításáról;

5-ör: átengedi a bábaképzést;

6-or: a leiratban foglalt kívánásokhoz képest felajánlja a Péterfia- és Nyomatató-utca közötti telkeket, melyeket a helyszíni szemle alkalmával a bizottság az egyetemi aula és központi hivatalok elhelyezésére alkalmasnak talált. Azonban egyidejűleg kifejezést ad azon nézetének, hogy fenntarog annak lehetősége is, miszerint az aula és központi hivatal elhelyezése mind az államra, mind a városra nézve kevesebb anyagi áldozattal keresztül leene vihető.

Törvényhatósági bizottságunknak ez a határozata a végső és döntő az egyetem kérdésében.

A miniszteri leiratra a debreczeni református egyház presbiteriuma 754—1911. P. szám alatt adja meg a választ. Ebben a határozatban kimondja a presbiterium, hogy a debreczeni bölcsészeti fakultás egy tanszékére megajánlott 100,000 korona alapítványt kiegészítő a kívánat szerint 160,000 koronára, kiköti azonban, hogy az alapítvány kamatát addig adja, míg a létesítendő egyetemen a protestáns keresztényen szellem és hazafias magyar nyelvű tanítás meg nem szűnik. (Jegyzet: E tárgyban Balogh Jenő és polgármester közt levélváltás.)

Felajánlja az Egyháztér 10. és Vár-utca 11. szám alatti tulajdonát képező telkeket — a házak utáni földek nélkül — a központi hivatalok és aula számára. Ha azonban az aula nem itt épül: ajánlata természeténél fogva megszűnik. Tekintettel pedig arra, hogy e két épületért, mint volt főiskolai tanári lakásért, az egyházi pénztár évi 3800 koronát fizet a főiskolai pénztárnak, kívánja, hogy e járadék fizetés kötelezettsége alól azon a napon mentessék fel, melyben a kérdéses két telek a kijelölt célra átvétellett. A debreczeni egyház és határozatát a tiszántúli egyházkerület, mint felsőbb hatóság, a debreczeni egyházmegye jóváhagyó határozata alapján, 488—1911. sz. végzésével, végérvényesen megerősítette s a felajánlott két volt tanári lakás váltáság összegére nézve

a szükségesnek mutatkozó intézkedés megtételével a főiskolai gazdasági tanácsot bízta meg.

A tiszántúli egyházkerülettel szemben, úgy látszik, elejtette a miniszter az 55,157. számú leiratban foglalt azon követelését, miszerint az egyetem fenntartásához évi 100,000, illetőleg 115,000 koronával járuljon s mutassa ki, hogy mily összeget fog ebből fedezni az egyházkerület régebbi alapjaiból s mennyit újabb vagy városi segíelyből.

Ugyanis a tiszántúli egyházkerület 1911. nov. 22., 23., 24. napjain tartott rendes közgyűlésén, 387. szám alatt foglalkozván az egyetem ügyével, ezen a miniszternek következő, az egyházkerület főgondnokához intézett leiratát tárgyalja:

5. pont. A hittudományi kar fizetésére a tiszántúli református egyházkerület felajánlott évi 70,000 koronát és használatra átengedi a kollégiumban a teológiai akadémia jelenlegi helyiségeit, valamint ezek felszereléseit (padot, széket), esetleg gondoskodik később is helyiség szaporításról és a helyiségek dologi kiadásait (tatarozás, fűtés, világítás) fedezi.

7. A debreczeni református egyházkerület által felajánlott alapítvány a hittudományi karon szervezendő bölcsészeti vagy protestáns egyházi jogi tanszék felállítására lesz fordítandó.

II. . . az egyetem világi karainak kiadásai a tiszántúli református egyházkerületet, illetőleg a debreczeni egyházkerületet semmiképen nem terhelik. Kívánatos azonban, hogy a felajánlott (100,000—115,000 korona) alapítványi összegből fennmaradó rész tanárjelöltek részére építendő internátus felállítására és fenntartására fordíttassék, amely a debreczeni egyetem bölcsészeti karával fog kapcsolatba hozatni.

III. A debreczeni kollégium könyvtárát, gyűjteményeit és muzeumát a debreczeni egyetem összes tanárai és hallgatói — a tiszántúli református egyházkerület tulajdon jogának fenntartása mellett — szabadon használhatják.

Néhány nappal később, nov. 13.—1911. kelt leiratában kijelenti még a miniszter, hogy a hittudományi kar tanárainak javadalmazására adott évi átalány (tebát a 70 ezer korona) ellenében a hittudományi kar tanárainak összes javadalmazása, az államkincstárt fogja terhelni.

A tiszántúli református egyházkerület a miniszteri leiratban foglaltakat, úgy az anyagiakat (melyek itt fel nem soroltattak), mint az egyház egyetemét érintő felekezeti érdekeket illetőleg, pontról-pontra letárgyalván, elfogadta s az annak alapján kiállítandó szerződés aláírására az előkéséget felhatalmazza.

Az egyházkerületi közgyűlés e nagyfontossága, a három százados multi főiskolára nézve döntő véghatározatát, a református egyetemes konvent

1912-ben Budapesten, április 24—27. napjain tartott rendes ülésén, 105. számú végzésével jóváhagyta annak kijelentése mellett, hogy ezzel a ténnyel a magyarországi református egyház egyetemének református egyetem állítási törvényes joga érintve nincs.

E most leírt határozatokkal Debreczen városának, a tiszántuli egyházkerületnek, a debreczeni egyházközségnek a Debreczenben felállítandó teljes tudomány egyetem létesítéséhez hozzájárulása véglegesen eldöntve s tisztázva volt.

Eljött tehát az ideje annak, hogy a még 1908-ban tervbe vett nagy küldöttség felvezetése iránt szintén a végső lépések megtéssenek.

Erre az idő legalkalmasabbnak 1911. október második felében mutatkozott.

1911. október 15-én az egyetemi bizottság ülést tart. Ezen a küldöttség szervezésével megbízott polgármester jelentést tesz arról, hogy az 1908-ban készített emlékirat a minisztereknek, az országgy. képviselőknek megküldetett; a fentebb már elősorolt törvényhatóságokhoz, a köztintezetek vezetőihez, az egyházkerület elnökségéhez, iskolák, társulatok igazgatóságaihoz és egyes országos notabilitásokhoz, képviselőkhöz meghívás küldetett annak jelzésével, hogy innen Debreczenből október 2-ik napján reggel 7 órakor külön vonat indul s a küldöttség Budapestre 12 órákor megérkezvén, egyenesen az országházba vonul, hol mind a miniszterelnök, mind a vallás-és közoktatási miniszter fogadni tudja a küldöttséget.

Megállapított az is, hogy a küldöttség szónoka Kovács József polgármester lesz, ki röviden vázolja Debreczen városának, vele együtt egész északkeleti Magyarország vármegyéinek érdekeltségét, rámutat egy város, mint a tiszántuli református egyházkerület határozatokban kifejezett s a kormány előtt ismeretes áldozataira s kéri fogja a kormányt, hogy lehetőleg minél előbb döntőn a harmadik egyetemre nézve s a hely megválasztásánál legyen tekintettel nem csak a most hozott áldozatra, hanem arra a nagy multra is, mely Debreczen mellett szől s Debreczen praedesztinálja a magyarság intelligenciájának emelkedését biztosító egyetem székhelyéül.

A küldöttségben részvételőket megígért törvényhatóságok, felkért testületek tett ígértüket beváltották. A kitűzött napon csatlakoztak Debreczen érdekéhez és amint azt a fővárosi lapok megírták, úgy a felvonulás, mint a fogadtatás imponáns és lelkes volt.

Megjelent az ország képviselőházának kupola termében: Hajdu, Bihar, Szatmár, Szabolcs, Maramaros, Ugocsa, Bereg, Szilágy, Heves, Jász-nagykun-Szolnok, Békés, Szatmár város törvényhatóságának képviselete. Csatlakozott városunk országgyűlési képviselőihez 103 országgyűlési

képviselő. Képviseltette magát városunk mindenik egyháza, iskolája, a királyi tabla, törvényszék, pénzügyigazgatóság; a Csokonai, tiszviselői körök; a kereskedő társaság, máv. üzletvezetősége, zenedék, színház, a nagyobb pénzintézetek, a teljes városi tanács, a polgári társadalom tekintélyes tagjai, a szatmári, karcagi, törökszentmiklósi kereskedők társulata és ipartársulata.

A küldöttség előtt először gróf Zichy János vallás-és közoktatási miniszter jelent meg, kit az illusztris tömeg lelkes ovációja után Kovács József polgármester a fentebb vázoltak értelmében üdvözlölte.

A miniszter kijelentette, hogy tanulmányozta az egyetem ügyét. Ismeri és elismeréssel is fogadja Debreczennek s az itteni érdekeltségnek érdemét a multban, áldozatkészségét. Örömmel tudja, hogy az új egyetemnek felállítására vonatkozó törvényjavaslat készen van s Debreczenre nézve kedvező lesz az.

A nagy örömmel és lelkesedéssel fogadott nyilatkozat után gróf Khuen Hédervári Károly min.-elnök jelent meg a küldöttség előtt, ki rövid néhány szóban már gratulált Debreczennek az új egyetemhez.

Az illusztris és imponáns közönség lelkes hangulatban s azzal a tudattal oszlott szét, hogy a *pálma* Debreczené, hogy Debreczen az ország új, tudomány-egyetemét megkapja s napok kérdése már, hogy a vonatkozó törvényjavaslat a ház asztalára letéve legyen.

Megtörtént ez is 1912. december első napján.

Íme az egyetemért való küzdelmünk rövid összefoglalása. — Az egyének buzgó, éber közremunkálása mellett élő szerves tanubizonysága lesz ez is annak a régi igazságnak: sub pondere crescit *pálma*, — teher alatt nő áldozatokkal valósítható meg minden olyan intézmény, melytől az emberiség haladását, a társadalom fejlődését várhatjuk.

Mint az embert pusztító háboruskodáshoz, úgy az embert nevelő nemes harchoz, a küzdelmet vezető fábórnak, a vítézkedő vítéteken kívül csak három dolog szükséges. Mint régen mondták: először pénz és másodsor és harmadsor is pénz. — Méltányoljuk itt először a fokokat. — Táborkarunk fényes volt. Debreczen városának *egész áldozatkész* tarsadalmá. Mellette állott a remek, szép, háromszázados mult, azzal a magvető munkássággal, melyet ősi főiskolánk kifejtett. Köréje csoportosult az új nemzedék s tervezett, kontemplált, küzdött, míg célt nem ért.

Nem lenne teljes ez a leírásunk, ha meg nem emlékeznénk itt azokról az egyéniségekről, kik az egyetemért való küzdelmet vezették, irányították, diadalra juttatták. Magának a száraz ténynek időrendben felsorolásánál nem említet-

tünk, vagy csak elvéve neveket. Itt azonban kell, mert történetünk nem lenne teljes, de meg sötét háttérrel is lenne ki nem tüntetünk, fel nem jegyeznünk azok neveit, kik a munkából önzetlenül kivették részüket.

Tudjuk, hogy az önzetlen munka önmagában hordja igazi jutalmát. Ki mit cselekedik: cselekedt ezt meggyőződése szerint, kötelességtudásból. És ha a kötelességtudó egyéniség szerénysege tiltakoznék is az ellen, hogy felsorolja: mit tettem én? a történeti események leírójának kötelessége kitüntetni, feljegyezni: kik cselekedtek? mit és hogy cselekedtek azt?

Jegyezzük fel tehát az egyetemért közremunkáló egyének nevét s kezdjük azt pro domo.

Csak ha az irásokat átkutatjuk, látjuk s ismerjük fel városunk polgármesterének Kovács József urnak munkáját.

Nemcsak a vezetés, az ugynevezett „elnöki” teendő idegőző munkája nyomta az ő vállait. — Nemcsak éber figyelemre, gondos körültekintésre volt ő kötelezve. — Neki képviselni kellett egy város, mint a református egyház érdekét s közvetlen vezetője volt a főiskola anyagi ügyeinek is az utóbbi — épen legelhatározóbb lépések megtételénél.

A rábeszélés, az óvakodó tartózkodással, a késlekedők buzdítása, a túl lelkesültek mérséklésével a félreértések eloszlátása, zavar csinálók elcsitítása mind neki adott munkát. És ő végezte ezt kitartó türelemmel, zájtalan munkával, de mindig azzal a tudattal, hogy az általa képviselt jogi s erkölcsi testületeknek felelősséggel tartozik.

Ne mondja senki, hogy könnyű munkája volt. Bármilyen erős, bármilyen lelkes táborok működött is mellette az egyetem ügyében, az egész táborok minden lépéséért ő volt a felelős s neki kellett gondoskodni arról, hogy az ügy egy közönséggel, mint a felsőbb tényezőkkel szemben a legelőnyösebben reprezentálva legyen. — Ezért tiszteljük őt első helyen.

(Folyt. köv.)

Az öntözés, mint az aszály elleni küzdelem eszköze.

Irta: Dr. Högödis István, aljegyző th. tanácsnok.

(Folyt. és vége.)

A rét öntözést, erdőkertészettel kombinálva, a legideálisabb kulturmiveletnek tartom és ennek fontosságát nem tudom eléggé hangsúlyozni, mert hiszen az erdőkertészet az aszály elleni küzdelemnek az öntözéssel csaknem egyenrangú eszköze és az öntözésnek kiegészítője. Az erdőkertészet nemcsak a hőmérséklet ingadozásait, tehát a nyári hőséget mérsékli s ezáltal az el-

párolgást csökkenti, hanem a szárító szeleket is föl fogja s a talaj kiszáradását akadályozza. Ezzel nemcsak az öntözés hatását teszi eredményesebbé, hanem lehetővé teszi — ami igen fontos — a rendelkezésre álló víz teljes kihasználását s ez által az öntözés gyakoriságával megakartatást végez s az üzem termelési költségét olcsóbbá teszi.

Az öntözéshez szükséges víz mennyiségét első sorban a csapadék mennyisége és az a cél határozza meg, hogy nedvesítő vagy trágyázó az öntözés. Másod sorban a talaj lazább, illetve tömörebb volta, az elpárolgásra tekintettel a hőmérséklet, a csapadék évszakonkénti eloszlása s végül a termelendő növényzet által kívánt miveltési mód határozza meg. Egy hold egyenletes sík felületű talajt 200 köbméter víz egyenletesen megnedvesít, míg csak kissé egyenetlen talajfelület nedvesítéséhez 300–400 köbméter víz szükséges. Ha figyelembe vesszük a víz párolgását s hogy az árkok, csatornák oldal falain a víz egyrésze állandóan elszivárog és ha csak kissé laza az öntözendő talaj, mely természetesen több, illetve gyakoribb öntözést kíván a kötött talajnál, akkor egy hold sík felület egyenletes megnedvesítéséhez máris 500—800 köbméter víz szükséges. Ha pedig április elsejétől októberig 8-szori öntözés szükséges, a vízszükséglet katasztrális holdanként 4000—6400 köbméter között ingadozik. Az öntözés csakis akkor célszerű, ha gyorsan eszközölhető, ehez pedig kellő vízmennyiség szükséges, hogy az öntözendő parcellának a vízrábocsátás helyétől közelebb és távolabb eső részei minél rövidebb időközben legyenek megnedvesíthetők. Erre tekintettel a legkisebb vizsugár, mellyel már öntözni lehet, 3 liter másodpercenként, de ez is sik és kötött talajon. Az öntözendő területet ezért kell apróbb táblákra elosztani s e táblákat azért kell egymásutáni sorrendben öntözés alá venni, hogy a víz a tábla nagysága arányában legyen rábocsátható, mert az öntözés a legkisebb vízvesztéssel és a leegyenletesebben csakis így végezhető.

Iszapos vízzel árasztásrendszerű öntözés vizsugara másodpercenként 100 literől 100 literig emelkedhetik, Világos tehát, hogy az öntözéshez szükséges vízmennyiség nagysága bár egészben a fent elsorolt feltételektől függ, mégis csak az öntözési vízműzem vízszükségletének néhány évi átlagában állapítható meg.

Utah állam greenvillei kísérleti telepén Vidstoe J., Stewart R. és Mercill L. A. kísérleteztek azon legkedvezőbb arány kiderítésé céljából, mely a víz és a termésmennyiség között van s a termelés produktivitása szempontjából a legnagyobb értéket képvisel. Több évre kiterjedő kísérletezések után úgy találták, hogy a buza, árpa, tengeri, lucerna és burgonya terméshozama

az öntözés vízmennyiségével 1270 mm. vízréteggig egyenes arányban növekedett, de ezental a nagyobb vízmennyiség a termés csökkenésére vezetett. Az 1270 mm. vízréteg itt nem fogadható el változatlán egységül, mert ez a vízmennyiség is, a már említett feltételek szerint, épügy lehet több, mint kevesebb.

Ugy találták, hogy a buza és tengeri az öntözés iránt leghálásabb a magképződés idején, míg a cukorrépa és burgonya a legszárazabb időben, július és augusztus hónapokban. Megállapították azt is, hogy a lucerna legnagyobb és legértékesebb termést az árasztásrendszerű öntözésre adott. Ugy az alföldi gazdának, mint az amerikai farmernek legkedvesebb takarmánynövénye a lucerna, mely gyökerét több méterre a földre bocsátja s e mély réteg föld viz tartalmából eső nélkül is huzamosabb időn át táplálkozni képes s emiatt a szárazság iránt kevésbé érzékeny, mint más takarmánynövény, mely tulajdonsága épen a szárazföldi éghajlat alatt gazdálkodó gazdák és farmerek előtt teszi értékessé s magyarázza meg közkedveltségét. A lucerna huzamosabb időn keresztül viz alatt nem maradhat, mert kivész. Ezért szükséges, hogy bő vízmennyiség bocsáttassék rá, mely a talaj kötöttségéhez képest gyorsan levezetessék. A lucerna leghálásabbnak bizonyult, ha kaszálás előtt kisebb s kaszálás után nagyobb elárasztásban részesült. És tekintettel arra, hogy az árasztás, ha iszapos vízzel történik, jobban iszapolt, mint a csörgedeztetés, a talaj árasztás esetében mindig fokozottabb megmunkálást követel.

Megállapították, hogy az öntözés a takarmánynövények levelezet fejlődését, a lisztes növények magfejlődését, nedvesség, hamu, fehérje és cukortartalmát miképen befolyásolja. A buza fehérje tartalma akkor volt a legnagyobb, mikor zöld hajtás és magképződés korában kapta a legbővebb árasztást.

Az eddigi kísérletek szerint hektáronként a buza, árpa, zab, lucerna és cukorrépa száraz, továbbá kedvező éghajlat alatt és öntözött területen a következő táblázat szerinti termést adott:

A termény megnévezése	Száraz éghajlat alatt	Kedvező éghajlat alatt	Öntözött területen
Buza termett	8—10 q	15—20 q	25—40 q
Árpa	9—11 q	14—22 q	25—50 q
Zab	7—9 q	16—20 q	30—45 q
Lucerna	30—40 q	50—75 q	100—170 q
Cukorrépa	180—220 q	200—280 q	350—750 q

A száraz éghajlat alatti kísérletek Colorado, Uj-Mexico, Idaho, Oregon, Washington, Montana és Utah államokban, a rendes éghajlat alatt Indiana, Wisconsin, New-York, Maryland, Mississipi, Illionis és Michigan államokban, míg öntözött területeken a fentebb felsorolt öntözési víz-

művekkel ellátott államok öntözött vidékein végzetettek.

Ha a fenti tulzoknak látszó adatokat összehasonlítjuk, látjuk, hogy az öntözés a szárazság által sújtott, de kedvező hőmérsékleti viszonyokkal bíró vidékek termékenységét a kedvező éghajlati viszonyokkal bíró területek termékenységénél is magasabbra emeli. Ha figyelembe vesszük, hogy az amerikai vízművek létesítési költsége egy hektárra számítva átlag 250—300 kor, s a farmer egy termelési időszakra egy hektár öntözéséhez a vizet 15—18 koronáért kapja, nem nehéz kiszámítani az öntözés magán és közzgazdasági hasznát. Mi magyar gazdák, ép oly irigykedve nézzük az öntözésekkel elért amerikai termés átlagot, mint a nyugati nagyiparos államok mezőgazdaságának termésátlagát, mely kétszer-háromszor akkora, mint a miénk. Az Alföld 4—5 millió hold között ingadozó buzaüzemelésnek 30—35 millió mm buzaüzemelésnek 80—100 millió mm buzaüzemelésnek 80—100 millió métermázsára emelkednek, míg mindkét tényező meglétében az ország évi buzaüzemlése 80—100 millió métermázsára körül ingadoznék a mai 40—50 millió helyett.

Nem szeretek jóslásokba bocsátkozni; mégis az öntözés feltételeivel szemben meglevő helyzetünket, azt hiszem, hogy öntözési vízművek építésére az amerikai farmerekhez hasonlóan ebben a százdban alföldi gazdának nem tömörülnek szövetkezetekbe. Nálunk épen az öntözésre szoruló Alföld gazdái visszabálozói terhekkel bőven el vannak halmozva. Az amerikai adósággal alig terhel s növényápláló alkatrészekben gazdag mely talajjal szemben az alföldi birtokok földjei itt-ott máris érezhetően sokat veszítettek a gondatlan és tékozló földművelés folytán termőerejükből s ezeknek 75—80%-a jelzálogteherrel a lehetőségig meg van terhelve. Az alföldi gazdát indokolt és jogos, de ódsi előitétele visszatartja minden nagyobb költséget igénylő befektetéstől. Az amerikai farmerek az Unió birtokpolitikájának de, főleg az ismeretterjesztő Farmer's Institut tanfolyamoknak s az Experiment of Agricultural Station által minden farmernek ingyen megküldött értesítők és folyóiratok lightából az iskolapadon kívül oly gazdasági intelligenciájára tesznek szert, hogy a legkomplikáltabb ügyeiket is maguk képesek elintézni és lebonyolítani, míg a mi alföldi gazdánk javára e téren igen kevés történik az állam részéről, minek következtében annyira gyámoltalanok, hogy egy haszonbérleti, adásvételi vagy vállalati szerződést ügyvéd nélkül, kevés kivétellel, nem képesek helyesen megkötni s telekkönyvi vagy kölcsönszerzési ügyekben meg épen ügyvédre szorulnak. Az alföldi, keneccője padkáján ülő gazda, conservatív nem-törődömsége folytán a minden iránt érdeklődő s utazni szerető farmerrel szemben, bizalmatlan

szemmel nézi a technika alkotásait. Végül a magyar gazda adóterhe aránytalanul nagyobb, mint a farmeré és bizony az adóterhek fokozása a gazdára nézve épen ellentétes célt szolgál az amerikai kísérleti állomásokkal szemben. A farmert az Unio bőven kárpótolja az általa fizetett adóért mindenirányú ellenszolgáltatásával, míg a magyar gazda termése, tehát jövedelme és adófizető képessége felett évről-évre ott lebeg Damokles kardjaként az aszály réme, mely a legsebbebbnek ígérkező termését veszéllyel fenyegeti.

Arra ímét kevés a remény, hogy az állam, melynek költségvetésében az egyre fokozódó militaris terhek közgazdasági erőnket csaknem meghaladó óriási összegekben szerepelnek, egy századon belül az Alföld csatornázásának nagyszerű feladatára vállalkozzék.

Harmadik megoldásul maradna a nagytőke vállalkozása, melyet állami kedvezmények támogatnának. Hogy e téren mi fog történni, az a jövő titka. Valószínű azonban épen politikai és közgazdasági helyzetünkre tekintettel, hogy az önálló vállalkozás Európában a magyar Alföld csatornázásánál még sokáig biztosabb, kényelmesebb s talán jövedelmezőbb feladatok megoldására vállalkozhatik.

Magyarország kenyérsütő serpenyője az Alföld talaja, egyes uradalnak kisebbszertű öntözési műveitől eltekintve, még sokáig nélküli az öntözést.

Az Alföld csatornázása és öntözése tehát egyelőre a távol jövő képe, vagy ha jobban hangzik, a jelen nagyszerű eszméje, mely ha testet ölt, az Alföld Európa dusan termő gyümölcsös kertje lesz, s akkor a gazda nem az égre szegzett szemekkel könyörög esőért mint most, hanem az egyiptomi angollal a földre szegzi tekintetét, a vízmedencék zsilipeit, csatornáit figyeli, s az amerikai farmer büszkeségével mondhatja, hogy akkor van eső, amikor én akarom.

HIRROVÁG.

— **Közgyűlés.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlése tegnap délután rendes közgyűlést tartott. A gyűlés lefolyásáról lapunk legközelebbi számában számolunk be.

— **Halálózás.** Sulyos csapás érte *Ungváry József* törvényhatósági bizottsági tagot jószágos

felesége elhunytával. A megboldogult temetése június 28-ikán ment végbe a város nagyközönségének őszinte részvétele mellett.

— **Cirkusz.** Előnyösen ismert *Horváth Colosseum* cirkusza néhány napi vendégjátékra Debrecenbe érkezik június hó 30-án reggel különvonaton. A vállalat szenzációs ujdonságokat hoz, melyek ez alkalommal fognak itt először fellépni. Horváth-cirkusz több alkalommal, amikor itt vendégszerepelt, a közönség igényeit a legmesszebbmenőig kielégítette. Mostani műsora azonban fölülmulja az összeseket, akik az utóbbi években itt jártak, mert műsora világvárosi nivón áll. *Az első előadás kedden, június hó 30-án este fél 9 órakor lesz megtartva.*

Magyar királyi belügyminiszter.

Szám: 9853—1914-I-a.

Körrendelet.

Valamennyi vármegyei és városi Törvényhatóság első tisztviselőjének. Valamennyi határszéli rendőrkapitányának. A székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányának.

A csász. és kir. külügyminiszter urtól vett értesülés szerint több ízben előfordult, hogy egyes vármegyei és városi rendőrhatalóságok, sőt községi előjáróságok is közvetlenül és magyar nyelven fogalmazott megkeresésekkel fordultak külföldi, különösen szerbiai hatóságokhoz, melyek a magyar nyelvű megkereséseket a nyelv nem értése miatt elintézetlenül hagyják.

Mintthogy az ezen kérdés szabályozása tárgyában kibocsájtott 1898. évi 46,826. és 66,909. B. M. számú rendeletekkel csupán az első fokú rendőrhatalóságok hatalmaztattak fel arra, hogy kizárólag sürgős nyomozás, vagy közbiztonsági szempontból teendő egyéb sürgős intézkedés fogyanatosítása végett külföldi hatóságokat kivételes esetekben közvetlenül is megkeressenek és mint-hogy továbbá az 1900. évi 124,245. B. M. számú rendeletben kimondatot, hogy az ily megkeresések az érdekelt hatóság nyelvén vagy francia

IFJ. BARTHA ISTVÁN KÖVEZŐ-MESTER ÉS UT-ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-UTCA 35.

Elvállal kocsitűt, gyalogjárdák, udvarok, kapubejáratok kiburkolását terméskövel, kockakövel vagy téglával, vidéken is. Költségvetéssel szívesen szolgálok. — Telefon 785. szám.

nyelven fogalmazandók meg, felhívom a Cimet, hogy az első foku rendőrhatalóságokat a fentebb idézett, valamint a külföldi hatóságokkal való érintkezés általános szabályozása tárgyában kiadott 1888. évi 78,599. B. M. számú rendelet rendelkezéseinek a jövőben leendő betartására figyelmeztesse, a községi előjárásokat pedig a külföldi hatóságok közvetlen megkeresésétől tiltsa el.

Budapest, 1914. évi május hó 18-án.

A miniszter helyett:

Olvashatatlan aláírás,
államtitkár.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig maradnak kötelezettségben.

A város fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, továbbá, hogy a munkát megosztva adhassa vállalatba, végül, hogy az ajánlatok mellőzésével a munkákat más uton biztosíthassa.

Kelt Debreczen, 1914 június 15-én.

A városi Tanács.

13,357—914.

Árlejtési hirdetmény.

A városi Tanács a rendőrség által letartóztatott, elítélt és tolonc egyének részére 1915. évi január 1-től 1917. évi december hó 31-ik napjáig terjedő három éven át szükséges napi élelmiszerek szállítására, illetve vállalati uton biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás megtartását határozta el.

A kellő címzéssel ellátott zárt ajánlatok 1914. évi augusztus hó 8-ik napjának délelőtt 11. órájáig adandók be a polgármesteri hivatalhoz, ezt megelőzőleg azonban ajánlattevők 500 korona bánatpénzt tartoznak készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a házipénztárnál letétbe helyezni, s az erről nyert letéti jegyet ajánlataikhoz csatolni.

Az ajánlatok ugyanezen napon délelőtt fél 12 órakor fognak a városháza könyvtárszoba helyiségében nyilvánosan felbontatni.

Elkészve, vagy bánatpénz nélkül tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek, s a város fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy ezek figyelembevétel nélkül az élelmiszert más uton biztosíthassa.

Vállalati feltételek a városi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. városi Tanácsának 1914 június hó 18-án tartott üléséből.

A városi Tanács.

Hirdetmény.

A m. kir. honvéddhadapród iskolában megüresedett és a város által betöltendő, egy teljesen ingyenes alapítványi helyre a városi Tanács pályázatot hirdet.

Pályázhatnak első sorban debreczeni illetőségű ifjak ilyenek nem létében bármely más

13,035—1914.

Versenytárgyalási hirdetés.

Debreczen sz. kir. város a Rakovszky-utcai, Nyilas-telepi és Csapókerti iskolák építési munkáinak biztosítására zárt ajánlati versenyt hirdet és pedig: a föld, kőműves és elhelyező, beton és bukoló, ács, bádogos, asztalos, lakatos, mázoló, üveges, kályhás, vászonredőnyös, vízvezetési és csatornázási munkáira és a berendezési tárgyak szállítására.

Ajánlat tehető épületenként és munkanemenként külön-külön, de csakis Debreczen sz. kir. város által kiadott ajánlati és költségvetési úrlapokon, melyek a városi mérnöki hivatalban Simonffy-utca 2/b. munkanemenként 50 fillérért megszerezhetők.

Ugyancsak a mérnöki hivatalban a tervek, az általános és részletes feltételek naponta 8—1-ig megtekinthetők.

Az ajánlatok lepecsételt borítékban „Ajánlat skola építés munkájára“ fejrassal ellátva Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalában 1914. évi július hó 2. napjának déli 10 óráig adhatók be s ugyanazon nap délelőtt 1/2 11 órakor a Városháza könyvtár helyiségében nyilvánosan bontatnak fel. Később érkezett, vagy a feltételeknek és ezen hirdetménynek meg nem felelő távirati és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlat beadása előtt tartoznak ajánlattevők az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt a város házipénztárába letenni s erről szóló elismervényt az ajánlathoz csatolni.

magyar állampolgárok, akik négy középiskolát végeztek vagy most végeznek, s 14—17 éves ifjak.

Pályázati kérvények 1914. évi június hó 30-án délután 5 óráig adandók be a városi Tanács iktató hivatalába.

Részletes pályázati feltételek a katonai és ill. ügyosztálynál megtekinthetők

Körözés.

304.978—1914-IV. szám. Titelka Ithurik tolonc illetőségi ügye. A Kolozsvár községben 1865. évben született, állandó lakással nem bíró Titelka Gusztáv Boleszláv volt operaházi zenész (szülei: Ferenc és Katka Mária) illetőségének megállapítása vált szükségessé.

Fölkérjük az összes közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezett nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvevett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1914 május 20.

A székesfőváros tanácsa.

Hirdetmény.

A m. kir. honvéd főreáliskolában megüresedett és a város által betöltendő, egy Andaházy Szilágyi Mihály teljesen ingyenes alapítványi helyre a városi Tanács újból pályázatot hirdet.

Pályázhatnak debreczeni illetőségű református vallású, négy középiskolát végzett vagy most végző 14—16. éves ifjak.

Pályázati kérvények 1914. évi június hó 30-án délután 5 óráig adandók be a városi Tanács iktató hivatalába.

Részletes pályázati feltételek a katonai és illetőségi ügyosztálynál megtekinthetők.

37—1914. eln. szám.

Poprád r. t. városban,

mely a **Magas Tátrába** induló gőz- és villamos vasutaknak a Dobsinai jégbarlang—dunajeci, tutajkírándulásnak stb. kiinduló gőcpontja, olcsó nyári lakások, butorozott szobák (napi 1:50 koronától feljebb) és olcsó ételmezés kapható. Utóbbi a városi szállodában az amugy is nagyon jutányos étlap szerint 20%-al olcsóbban és azonfelül privát helyen is. — Kedvezményes jegyek a tátrai villamos vasutakon. — Legolcsóbb és legszebb nyaralás.

Bővebbet a polgármesteri hivatal.

Felhívás

a közös hadseregbeli hadapród iskolákba leendő felvételre.

A cs. és kir. közös hadseregbeli hadapród iskolákban magyar honos ifjak részére fenntartott és az 1914—15. tanév kezdetén betöltendő magyar állami alapítványi és tandíj fizetéses helyekre vonatkozó pályázati hirdetés a városi Tanácshoz megérkezett.

Pályázhatnak 4 közép iskolát végző 14—17. éves ifjak.

Pályázati véghatáridő 1914. évi július hó 12.

A pályázati hirdetés a városi Tanács katonai és ill. ügyosztálynál megtekinthető a hivatalos órák alatt, hol ugy a szülők, mint a pályázók felvilágosítást nyernek.

A városi Tanács katonai- és ill. ügyosztályától.

TÓTH GYULA

vaskereskedése Debreczen,

a város háza sarkán.

Konyha berendezés,
háztartási eszközök.
Peronospora permetezők. Kénpor fúvók. 000000

Kertipadok és butorok nagy választékban.

∴ TELEFON 29. SZÁM. ∴

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

MEGHÍVÓ.

A Debreczeni Hitelbank RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

rendkívüli közgyűlését

1914. évi jul. 12-én délelőtt 11 órákor saját helyiségében tartja meg, melyre a t. részvényesek ezuton meghívotnak.

Tárgysorozat.

1. Igazgatósági javaslat az alapszabályok 4., 5., 6., 26. és 40. §-ának módosítása tárgyában.
2. Igazgatósági javaslat két új igazgatósági és három új felügyelő-bizottsági tagnak három évre való megválasztása tárgyában.
3. Az alapszabályok 23. §-a értelmében előterjeszt-hető indítványok tárgyalása.

Debreczen, 1914. évi június hó 27.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés: 1. Az alapszabályok 17. §-a értelmében szavazati joggal csak azon részvényes bír, kinek részvényei a részvények letételére megállapított zárlathatáridő előtt legalább 60 nappal irattak át nevére.

2. A részvények szelvényekkel együtt bezárólag 1914 június hó 9-ig a Brassói Általános Takarékpénztárnál Brüssóban, az Aradi Első Takarékpénztárnál Aradon, vagy az intézet pénztáránál Debreczenben letendők.

3. A letett részvényekről a részvényes névre szóló, a letett részvények és az ezek alapján gyakorolható szavazatok számát feltüntető igazolványt kap, mely csak az abban megnevezett személy, vagy igazolt meghatalmazottja részére bír érvénnyel.

4. A részvények csak a közgyűlés befejeztével és az elismervény visszaadása ellenében adhatók ki.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Az Osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1914-iki első félévre (70. osztalék-szelvény) az alapszabályok értelmében járó

Muszonnyolc korona

összegű osztalék f. é. július 1-étől fogva az Osztrák-magyar bank **bécsi és budapesti** főintézetinél, valamint **minden fiókin-tézetinél** kifizetettik.

Budapest, 1914. évi június hó 25-én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Popovics

kormányzó.

Wiesenburg

főtanácsos.

Schmid

vezérlikár.

(Utányomás nem díjazatik.)

MEGHÍVÁS.

Az Arany Bika Részvénytársaság

11-ik rendes közgyűlése

1914. évi július hó 7-én délelőtt 11 órákor lesz Debreczenben, a Kölesöns Segélyező-Egyet mint szövetkezet tanácsstermben (Kossuth-utca 8. szám) az alábbi tárgysorozattal megtartva, melyre a társaság részvényeseit tisztelettel meghívja az igazgatóság.

T Á R G Y S O R O Z A T:

1. Elnöki intézkedések, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt 1913. üzletéről.
2. Az 1913. üzletév zárszámadásának betervezése, a mérleg megállapítása és határozathozatal az eredmény tárgyában.

3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása tárgyában való határozathozatal.

4. Egy felügyelő-bizottsági tag választása 2 évre, a Debreczeni Első Takarékpénztár kijelölési jogának figyelembevétele mellett.

5. Esetleges indítványok tárgyalása.

Figyelmeztetés: Az évi jelentés, valamint a számszámadások s azok mellékletei a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg az Általános Forgalmi Bank R.-Z helyiségében (Piac-utca 68. szám) annak hivatalos órái alatt megtekinthetők.

Szavazatra csak a közgyűlés előtt legalább 3 nappal az Általános Forgalmi Bank, a Debreczeni Első Takarékpénztár, a Debreczeni Ipar-és Kereskedelmi Bank és a Magyar Általános Hitelbank debreczeni fiókja pénztáránál letett részvények, illetve zárlatban elismert részvények jogosítanak.

VAGYON.

MÉRLEG.

TEHER.

	K	f		K	f
Építkezés	1.525,445	15	Részvételőke	1.000,000	—
Részvényesek	364,000	—	Elfogadványok	2.200,000	—
Folyószámla	1.269,601	74	Átmeneti tételek	7.500	—
Felszerelés	216	—			
Veszteség	48,237	11			
	3.207,500	—		3.207,500	—

VESZTESÉG.

EREDMÉNY

NYERESÉG.

	K	f		K	f
Múlt évi veszteség	11,982	65	Folyószámla kamat	5,868	53
Fizetések	16,917	50	Részvénykamat	140	43
Haszonbér	30,000	—	Házbérök	15,755	—
Üzleti költségek	11,100	92	Veszteség	48,237	11
	70,001	07		70,001	07

Debreczen, 1914. évi december hó 31-én.

Békes Gyula, **Dr. Tódos János** elnök. **Dr. Szántó Sámuel** alelnök.
Dr. Keller József, **Debreczeni Jenő,** **Fisoh Lajos,** **Fürst Odón,**
Dr. Lőkövits Márton, **Dr. Lakszól Szabó László,** **Ungár Jenő,**
Dr. Czeglédi Mihály, **Emertoth Zsigmond,** **Muraközy László,** **Reich Viktor,**
Dr. tasnádi Kárdos Andre,
Verzár Kálmán,
Ungvári József,